

[Time: 3 Hours]**[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any five questions, choosing atleast two from each section.
 2. All questions carry equal marks.
 3. Use only one main answer book for both the sections and use supplement if required.

Section I

1. What is poverty? Discuss the causes and effects of poverty in a globalised world.
2. Examine the role of U.N.D.P and its various programmes.
3. What are the criticisms levelled against the functioning of IMF and the World Bank?
4. Write a note on the problems of the degradation of the environment with special reference to bio-diversity or climate change.
5. Write short notes an **any two** of the following
 - a) Uni-polar world
 - b) Role of F.A.O
 - c) Role of W.H.O
 - d) Sustainable Development.

Section II

6. What have been the major political events and documents in the evolution of human rights from seventeenth till nineteenth century?
 7. Discuss the various ways in which political empowerment and participation of women have taken place in India.
 8. Evaluate the effects of terrorism on the world community in the 21st century.
 9. Examine the role of Consumer International in protection and promotion of the rights of the consumers.
 10. Write short notes on **any two** of the following:
 - a) U.D.H.R
 - b) Factors responsible for emergence of global civil society.
 - c) First wave of feminism
 - d) Non-state actors
-

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना

१. एकूण पाच प्रश्न सोडवा. प्रत्येक विभागातून कमीत कमी दोन प्रश्न सोडवावेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत जोडावीत आणि गरज पडल्यास पुरवणी वापरा.

विभाग - १

१. दारिद्र्य म्हणजे काय ? जागतिकीकरणाच्या युगात दारिद्र्याची कारणे आणि परिणामाची चर्चा करा.
२. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या विकास योजनांची भूमिका आणि त्यांच्या कार्यक्रमांचे परीक्षण करा.
३. आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी व जागतिक बँकेच्या कार्यपद्धतीवर कोणती टिका झाली आहे ?
४. पर्यावरणाच्या न्हासाच्या समस्येची तपशीलवार चर्चा करा. जैवविविधता किंवा वातावरणातील बदलांच्या विशेष संदर्भात माहिती लिहा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.
 - अ) एकधुवीय जग
 - ब) खाद्य व शेळी संघटनेची भूमिका
 - क) जागतिक आरोग्य संघटनेची भूमिका
 - ड) शाश्वत विकास

विभाग - २

६. सतरा वे एकोणिसाव्या शतका दरम्यान मानवी हक्कांच्या उत्क्रांतीच्या काळात कोणत्या महत्वाच्या राजकीय घटना व दस्तावेज होते ?
७. भारतीय स्त्रीयांचे राजकीय सक्षमीकरण आणि सहभाग कोणकोणत्या मार्गाने विकसित होत गेला ही चर्चा करा.
८. २१ व्या शतकातील जागतिक समुदायावर दहशतवादाच्या परिणामांचे मुल्यमापन करा.
९. ग्राहकांच्या हक्कांचे संरक्षण व त्याला चालना देण्यासाठी कंझुमट इंटरनॅशलच्या कार्याचे परीक्षण करा.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा
 - अ) मानवी अधिकारांच्या जाहीरनामा
 - ब) जागतिक नागरी समाजाच्या उद्यासंदर्भात मुद्दे
 - क) स्त्रीवादाचा पहिला टप्पा
 - ड) राज्येत्तर घटक